

Brisling – *Sprattus sprattus*

Familie: Clupeidae

Maksimumsstørrelse: 19,5 cm og 54 gram

Levetid: Sjelden mer enn 4–5 år

Leveområde: Fra Svartehavet til Finnmark; i kyst- og fjordområdene langs vestkysten av Norge, men sjelden nord for Helgeland. De viktigste områdene er Østersjøen, Skagerrak–Kattegat og Nordsjøen.

Hovedgyteområde: I våre nærområder gyter brislingen pelagisk i Nordsjøen, Skagerrak–Kattegat og i fjordene.

Gytetidspunkt: Lang gytesesong. Den viktigste perioden i våre farvann er mai–juni.

Ernæring: Brislingen er planktonspiser med små krepsdyr (hoppekreps) som viktigste føde. Den er selv en viktig matfisk for andre arter som sjøørret, hvitting, torsk, makrell og sjøfugl.

Status og råd

Det foreligger ikke bestandsestimat for brislingbestandene i fjordene. Etter noen år med små fangster viste landingsdataene en økning i 2007–2010, men en nedgang de to siste årene. Det norske kystfisket etter brisling vest for Lindesnes er ikke kvoteregulert. Årlig fangstmengde avtales i forhandlinger mellom Norges Sildesalgslag og hermetikk-industrien. Brisling øst for Lindesnes forvaltes gjennom en kvoteavtale med EU (Skagerrakavtalen). Fra og med 2007-sesongen er kystbrislingen fredet frem til 31. juli. Fra og med 2011 ble det forbudt å fiske kystbrisling med lys eller lysebåt øst for Lindesnes uten observatør om bord.

I årene 1969–2008 har Havforskningsinstituttet årlig foretatt akustisk kartlegging langs kysten av utbredelse og mengde av brislingyngel som grunnlag for prognoser for neste års fiske. Høsten 2009 og 2010 ble denne kartleggingen kun gjennomført i Hardanger–Sunnhordland.

Fiskeri

Foreløpige fangstdata for 2012 viser at det totalt ble landet ca. 1230 tonn brisling, en reduksjon på nesten 47 % fra året før. Om lag 40 % ble tatt i Sogn og Fjordane, 19 % i Hardangerfjorden og 24 % i Oslofjorden. Mens det i 2009–2010 ble fisket noe brisling i Trondheimsfjorden, var det ikke brislingfiske her i 2011–2012. I Oslofjorden var det en reduksjon i landingene fra ca. 709 tonn i 2011 til 300 tonn i 2012. I Sognefjorden var det en betydelig økning i fangstene fra 18 tonn i 2011 til 134 tonn i 2012. I 2012 ble det også tatt 352 tonn i Nordfjord, mot ingen fangst året før. I Rogaland var det en betydelig reduksjon, fra 78 tonn til 23 tonn.

Fisket på kyst- og fjordbrisling foregår hovedsakelig med kystnot-fartøy (< 28 m) om høsten, og brukes nesten utelukkende til konsum, som brislingsardiner og ansjos. Industriens kvalitetskrav (størrelse og fettinnhold) avgjør når og hvor fisket skal åpnes, og hvordan det skal gjennomføres i de enkelte fjordene.

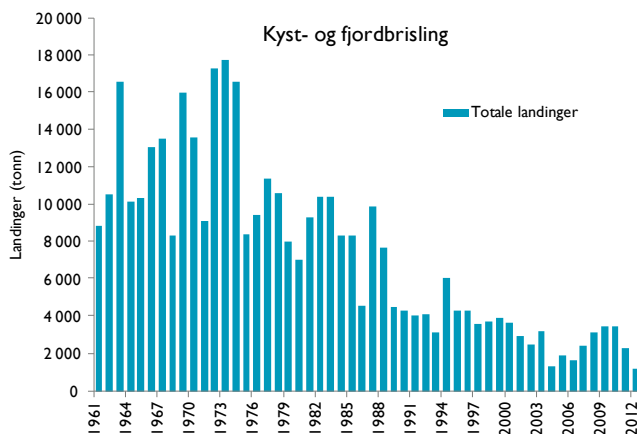
Nedgangen i totalfangstene 1961–2004 kan ha sammenheng med endringer i miljøforhold. Etter 2004 har landingene økt noe, med en mindre nedgang i 2011 og en større nedgang i 2012. I Oslofjorden var det et meget bra fiske på ansjosbrisling i 2007. De siste årene har landingene her ligget mellom 670 (2009 og 2011) og 895 tonn (2008), men med en stor reduksjon i 2012 (300 tonn). Vinteren 2010/11 var fisket på Skagerrakkysten svært hemmet av dårlig vær og isforhold.

Fakta om bestanden:

Brisling er en stmfisk som lever pelagisk. Den finnes sjelden dypere enn 150 meter. Brislingen foretar vertikalvandring i takt med vekslinger i dagslyset og vertikalvandring hos byttedyr. Når det mørkner trekker den mot overflaten. Om sommeren står den høyt i sjøen, ofte nær/i overflaten.

Brisling i våre farvann blir sjelden eldre enn 4–5 år med dominans av 0- og 1 år gammel fisk. Siden fangstgrunnlaget er avhengig av forekomstene av ung brisling, blir fisket i stor grad påvirket av variasjoner i årsklassenes styrke. Ved god vekst kan årets yngel nå en størrelse på 9,5–10 cm i løpet av høsten, og vil komme inn i fangstene allerede i 4. kvartal. Brisling blir kjønnsmoden 1–2 år gammel, sannsynligvis avhengig av veksten første leveår. Vi vet lite om brislingens bestandstilhørighet, om rekruttering og vandringer. Den gyter i fjordene, men kan også rekruttere utenfra. Det er gode indikasjoner på at brislingen som står i fjordene om høsten overvintrer og danner grunnlaget for neste års fiske.

Brislinglandinger (tonn) i norske kyst- og fjordområder.
Sprat landings (tonnes) in Norwegian coastal and fjord areas.